

๑๒๐ ปี จิตเวชศาสตร์ไทย : ก้าวไกล ก้าวหน้า เพื่อประชาชน

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2432 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระปิยมหาราช ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเป็นทางการ จัดตั้งโรงพยาบาลสำหรับประชาชนที่ป่วยด้วยโรคทางจิตเวชขึ้นเป็นครั้งแรกในสยามประเทศ โดยมีชื่อเรียกในขณะนั้นว่า โรงพยาบาลคนเสียจริต แม้จะมีหลักฐานว่าโรงพยาบาลคนเสียจริตนี้ได้เปิดบริการรับคนไข้ก่อนจะมีประกาศเปิดเป็นทางการ แต่ในวงการจิตเวชศาสตร์และสุขภาพจิต ต่างก็ถือว่าวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2432 เป็นจุดตั้งต้นหรืออรุณรุ่งของจิตเวชศาสตร์ไทย¹

เมื่อถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 จิตเวชศาสตร์ไทยจึงมีอายุครบ ๑๒๐ ปีบริบูรณ์ ในปีนี้สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย จึงได้จัดกิจกรรมขึ้นหลายอย่างเพื่อร่วมเฉลิมฉลองในวาระดังกล่าว ดังที่ได้แจ้งให้สมาชิกทุกท่านได้ทราบไปแล้วในสารจากนายกสมาคมฯ ที่ตีพิมพ์ในวารสารสมาคมจิตแพทย์ฯ ปีที่ 54 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2552 เมื่อต้นปีนี้²

โดยในสารฉบับนั้น ได้แจ้งให้สมาชิกทราบว่า วารสารสมาคมจิตแพทย์ฯ ฉบับสุดท้ายของปีนี้ (ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2552) จะจัดทำเป็นวารสารสมาคมฯ ฉบับพิเศษ คือฉบับ “๑๒๐ ปีจิตเวชศาสตร์ไทย” โดยมีบรรณาธิการรับเชิญสองคนคือ ศ.นพ.มานิต ศรีสุรภานนท์ และ รศ.พญ.สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย

แต่เนื่องจากวารสารสมาคมฯ มีต้นฉบับที่ได้รับจากสมาชิกเป็นจำนวนมาก จึงนำต้นฉบับเหล่านั้นมาทยอยลงพิมพ์ในวารสารสมาคมฯ ฉบับที่ 4 ตามปกติ ส่วนต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อลงพิมพ์ในวารสารสมาคมฯ ฉบับ ๑๒๐ ปีจิตเวชศาสตร์ไทยนั้น ได้มารวบรวมจัดพิมพ์แยกออกมาต่างหาก เป็นฉบับผนวก (supplementum issue) แทน เหมือนเช่นปีที่แล้ว ที่วารสารสมาคมจิตแพทย์ฯ ได้จัดพิมพ์ฉบับผนวกที่ลงบทความในการประชุมจิตเวชศาสตร์ไทย-อเมริกัน (Thai - American Psychiatry Conference, TAP Con) ต่างกันที่ฉบับผนวกของปีที่แล้วมีความหนาเพียง 46 หน้า แต่ฉบับ ๑๒๐ ปีจิตเวชศาสตร์ไทยนั้นมีความหนาเป็นพิเศษ

ทั้งนี้บรรณาธิการรับเชิญทั้งสองท่านได้วางแผนของวารสารฉบับพิเศษไว้ว่าจะลงบทความจากผู้นิพนธ์รับเชิญ (invited authors) โดยแบ่งบทความออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มบทความปริทัศน์พิเศษ (special review articles) ซึ่งได้แก่บทความเรื่อง “จิตเวชศาสตร์ไทยในอดีต” ของ ศ.เกียรติคุณ นพ.จำลอง ดิษยวณิช และบทความเรื่อง “จิตเวชศาสตร์ไทยในอนาคต” ของ ศ.นพ.พิเชฐ อุดมรัตน์ ซึ่งทั้งสองบทความนี้ผู้นิพนธ์ได้เขียนขึ้นเนื่องในโอกาสที่ได้รับเชิญไปบรรยายหัวข้อดังกล่าวในการประชุมนานาชาติวิชาการภาคฤดูร้อน ประจำปี 2552 ของสมาคมจิตแพทย์ฯ เรื่อง “๑๒๐ ปีจิตเวชศาสตร์ไทย: เหลือवल้งไปแล้วแลหน้าสู่อนาคต” ณ บ้านอัมพวา รีสอร์ท จ.สมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 21-22 มีนาคม 2552

ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มบทความปริทัศน์ (review articles) ที่ได้มอบหมายให้ผู้นิพนธ์แต่ละเรื่องได้ทบทวนบทความในเรื่องนั้นๆ อย่างละเอียด โดยเน้นข้อมูลของประเทศไทยเป็นหลัก เช่นเรื่อง โรคจิตเภท โรคไบโพลาร์ โรควิตกกังวล เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านได้มองเห็นภาพของโรคหรือสถานการณ์นั้นๆ ในประเทศไทย ว่าขณะนี้ได้พัฒนาก้าวหน้าเป็นอย่างไร อย่างไรก็ตามหากบทความปริทัศน์ใดไม่ได้เขียนตาม format ของวารสารสมาคมฯ เช่น ไม่มีบทคัดย่อ และหรือ abstract ก็จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มบทความพิเศษ (special article) แทน

ความจริงบรรณาธิการรับเชิญทั้งสองท่าน ได้เชิญผู้นิพนธ์ไว้มากกว่านี้และมีหัวข้อมากกว่านี้ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า ผู้นิพนธ์บางท่านมีการะงานมาก ประกอบกับคณะกรรมการอ่านวารสารสมาคมจิตแพทย์ฯ ประสงค์จะให้วารสารสมาคมฯ ฉบับพิเศษที่เป็นฉบับผนวกเล่มนี้ ออกได้ทันภายในเดือนธันวาคม 2552 จึงทำให้ต้องปิดรับบทความตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สามารถขยายเวลาออกไปอีกได้

แม้วารสารฉบับนี้จะมีบรรณาธิการรับเชิญสองท่านมาเป็นคนวาง concept ของวารสาร และช่วยติดต่อผู้นิพนธ์ให้ แต่ภาระในการอ่านแก้ไข (edit) ส่งโรงพิมพ์และตรวจ proof ยังเป็นบทบาทของ รศ.พญ.สุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล บรรณาธิการ คนเก่งคนเดิม ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างอุทิศสละตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสมาชิกของสมาคมฯ คงเห็นพ้องกับผมที่จะกล่าวคำชมและขอบคุณอาจารย์มา ณ ที่นี้ รวมทั้งบรรณาธิการรับเชิญทั้งสองท่านด้วย

ผู้อ่านที่ได้อ่านบทความในวารสารฉบับนี้ครบถ้วน จะได้แลเห็นว่าในช่วง ๑๒๐ ปีที่ผ่านมา วงการจิตเวชศาสตร์ไทยได้ก้าวไกล ก้าวหน้า และพัฒนาไปอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อควมมีสุขภาพจิตดีของประชาชนคนไทยเป็นหลักนั่นเอง แม้ประชาชนต้องเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชใดๆ แต่ในปัจจุบันเราก็สามารถแก้ไข บรรเทา หรือรักษาให้หายได้ จากความก้าวหน้าของการรักษาที่เท่าเทียมกับอารยประเทศ ดังที่ผมเคยเขียนไว้ว่า “คนสยามเมื่อ 120 ปีที่แล้ว ใครเลยจะนึกถึงว่าต่อไปภายหน้า จะมีการรักษาแบบ repetitive transcranial magnetic stimulation (rTMS) เกิดขึ้นในสยามประเทศนี้ด้วย”²

วันนี้ของปัจจุบันย่อมกลายเป็นวันวานของพรุ่งนี้ฉันใด จิตแพทย์รุ่นเยาว์ของไทยในวันนี้ ย่อมจะกลายเป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนจิตเวชศาสตร์ไทยให้ก้าวต่อไปในอนาคตฉันนั้น โดยมีเป้าหมายสำคัญที่ไม่เคยเปลี่ยนไม่ว่าวันวาน วันนี้หรือวันพรุ่งนี้ ก็คือพัฒนาจิตเวชศาสตร์ไทยให้ก้าวหน้า และก้าวไกล เพื่อประชาชนคนไทย - ทุกสี ทุกภาคและทุกคน

ศาสตราจารย์นายแพทย์พิเชฐ อุดมรัตน์
นายกสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

1. สุพัฒนา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา. คำกราบบังคมทูลของอุปนายกสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2532; 34(4): 257-258.
2. พิเชฐ อุดมรัตน์. ๑๒๐ ปีจิตเวชศาสตร์ไทย: สมาคมฯ ก้าวไกล จิตแพทย์ไทยก้าวหน้า. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2552; 54(1): 1-3.